

Կ Ա Ր Գ

ԿԵՆՂԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ
ԵՎ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ

I. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն կարգով սահմանվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքի կենդանական աշխարհի մոնիթորինգի իրականացման նպատակը, խնդիրները, օբյեկտներն ու կենդանական աշխարհի մոնիթորինգի կազմակերպման և իրականացման (վարման) կարգը:

2. Կենդանական աշխարհի մոնիթորինգը (այսուհետ՝ մոնիթորինգ) նպաստում է կենդանիների բազմազանության պահպանության և կայուն օգտագործման նորմերի սահմանմանը: Մոնիթորինգը՝ կենդանական աշխարհի օբյեկտների որակական և քանակական ցուցանիշների, գնահատման, արագ արձագանքման և զարգացման ընթացքի կանխատեսման համակարգ է:

3. Մոնիթորինգը կազմակերպվում ու իրականացվում է Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի միջոցների և Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ չարգելված այլ միջոցների հաշվին:

4. Մոնիթորինգի կազմակերպման և իրականացման համար հիմք են կենդանական աշխարհի պետական հաշվառման տվյալները, որն իրականացվում է ոչ ուշ, քան յուրաքանչյուր հինգ տարին մեկ անգամ: Առանձին դեպքերում դա կարող է իրականացվել նաև ըստ անհրաժեշտության՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ:

**II. ԿԵՆՂԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ ՆՊԱՏԱԿԸ
ԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ**

5. Մոնիթորինգն իրականացվում է կենդանական աշխարհի օբյեկտների տարածվածության, քանակի, ներկա վիճակի, ինչպես նաև դրանց ապրելավայրերի, բնադրավայրերի, միգրացիայի ուղիների և էկոհամակարգի որակի, ամբողջականության գնահատման, բացասական երևույթների՝ ժամանակին հայտնաբերման, կանխարգելման և վերացման նպատակով:

6. Մոնիթորինգի խնդիրներն են՝

1) կենդանական աշխարհի կառավարումն իրականացնողներին անհրաժեշտ տեղեկատվությամբ ապահովումը՝ համապատասխան որոշումների ընդունման համար.

2) կենդանիների տարածվածության, տեսակային կազմի, քանակի, ապրելավայրերի, բնադրավայրերի և միգրացիայի ուղիների առկա վիճակի բացահայտումը.

3) պոպուլյացիաների քանակական և որակական փոփոխությունների ընթացքի գնահատումը և կանխատեսումը.

4) կենդանական աշխարհին ու դրա առանձին տեսակներին սպառնացող բնական, մարդածին գործոնների բացասական ազդեցության բացահայտումը, դրա կանխարգելման միջոցառումների մշակումը և վերացման վերաբերյալ առաջարկությունների նախապատրաստումը.

5) կենդանական ռեսուրսների օգտագործման նորմավորման հիմնավորմանը նպաստելը՝ ըստ ծավալների և ժամկետների.

6) կենդանական աշխարհի մասին տեղեկատվական համակարգի ստեղծմանն ու իրազեկմանը նպաստելը:

III. ԿԵՆՂԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ ՕԲՅԵԿՏՆԵՐԸ

7. Մոնիթորինգի օբյեկտներն են`

1) կենդանիների տեսակների ապրելավայրերը, բնադրավայրերը և միգրացիայի ուղիները, տեսակների գոյության համար առանձնահատուկ դեր խաղացող էկոհամակարգերը.

2) կենդանիների բազմազանությունը` առաջնահերթ նշանակություն տալով`

ա. այն տեսակներին, ցեղերին, ընտանիքներին կամ այլ կարգաբանական միավորներին, որոնց տարածվածությունը սահմանափակվում է հարաբերականորեն ոչ մեծ աշխարհագրական շրջանով (էնդեմիկներ),

բ. այն տեսակներին, ցեղերին, ընտանիքներին կամ այլ կարգաբանական միավորներին, որոնք պահպանվել են անցած երկրաբանական ժամանակաշրջաններից և ներկայումս հազվադեպ են հանդիպում (ռելիկտներ),

գ. Հայաստանի կենդանական աշխարհի համար օտարածին և տեղածին այն տեսակներին, որոնց ներթափանցումը բնական էկոհամակարգեր և արագ բազմացումն սպառնում են էկոհամակարգերի կայունությանը (ինվազիվ և էքսպանսիվ տեսակներ).

3) Կարմիր գրքում ընդգրկված կենդանիների տեսակները, ինչպես նաև դրանց պոպուլյացիաները.

4) տնտեսական արժեք ներկայացնող և արդյունագործական նշանակություն ունեցող տեսակները.

5) կենդանիների պոպուլյացիաները և դրանց գերիշխող (դոմինանտ) տեսակները.

6) կենդանական ռեսուրսների ապօրինի օգտագործումը:

IV. ԿԵՆԴԱՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ ԵՎ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԸ

8. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարության կառավարման ոլորտում գտնվող անտառների, անտառային հողերի, մոնիթորինգը կազմակերպում և իրականացնում է Հայաստանի

Հանրապետության բնապահպանության նախարարությունը (այսուհետ՝ լիազորված պետական մարմին): Անտառներում և անտառային հողերում մոնիթորինգն իրականացվում է Հայաստանի Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարության կողմից, և ստացված արդյունքները ներկայացվում են լիազորված պետական մարմին՝ կենդանական աշխարհի մոնիթորինգի վարման նպատակով:

9. Մոնիթորինգի իրականացումը փուլային գործընթաց է, որը ներառում է՝

1) էլակետային տվյալների ստացումը և հավաքագրումը՝ սույն կարգի 7-րդ կետում նշված մոնիթորինգի օբյեկտների դիտարկման միջոցով:

2) ստացված տվյալների վերլուծությունը, ամփոփումը, կանխատեսումների կազմումը:

3) տվյալների բազայի վարումը և տեղեկատվության տրամադրումը:

4) լիազորված պետական մարմնի կողմից՝ մոնիթորինգի տվյալների հիման վրա անհրաժեշտ բնապահպանական գործողությունների իրականացման վերաբերյալ որոշումների նախագծերի մշակումը՝ շահագրգիռ կողմերի մասնակցության ապահովմամբ (տարածքային կառավարման մարմիններ, համապատասխան ինքնակառավարման մարմիններ, հասարակական կազմակերպություններ, բնօգտագործողներ և այլն):

10. Սույն կարգի 9-րդ կետի 1-ին ենթակետով սահմանված մոնիթորինգի էլակետային տվյալներն ստանում են՝

1) միջազգային և հանրապետական նշանակություն ունեցող՝ բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում, անտառներում և անտառային հողերում՝ լիազորված պետական մարմնի կազմում գործող պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունները, իսկ հավատարմագրային կառավարման դեպքում՝ հավատարմագրային կառավարիչը:

2) տեղական նշանակություն ունեցող՝ բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում՝ պահպանությունը և օգտագործումն իրականացնող մարմինը:

3) բնության հասուկ պահպանվող տարածքներից, անտառներից և անտառային հողերից դուրս՝ լիազորված պետական մարմնի պատվերով՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

11. Մոնիթորինգի ելակետային տվյալների ստացման և հավաքագրման նպատակով ստեղծվում է դիտարկման ցանց, որը ներառում է մշտական կամ ժամանակավոր (սեզոնային) դիտակետեր, փորձահրապարակներ, երթուղիներ՝ դիտարկումների, ստուգայցերի, երթուղային հետազոտությունների և ուսումնասիրությունների անցկացման համար:

12. Մոնիթորինգի իրականացման նպատակով դիտարկման ցանցը նախատեսվում է՝ հաշվի առնելով տվյալ տարածքում սույն կարգի 7-րդ կետում նշված մոնիթորինգի օբյեկտների առկայությունը, դրանց տարածվածությունը, վիճակը, մարդածին ներգործության ծանրաբեռնվածությունը:

13. Դիտարկման ցանցի տեղաբախշման նախագծերը մշակվում են սույն կարգի 8-րդ կետում նշված համապատասխան մարմինների ու կազմակերպությունների կողմից և հաստատվում լիազորված պետական մարմնի պատվերով:

14. Դիտարկման ցանցի պահպանումը, սպասարկումը և անխափան գործունեությունը ապահովում է տվյալ տարածքի պահպանությունը և օգտագործումն իրականացնող մարմինը՝ համապատասխան անձնակազմի և տվյալների հավաքագրման համար անհրաժեշտ սարքավորումների միջոցով:

15. Մոնիթորինգի իրականացման ընթացքում ձեռք բերված ելակետային տվյալները լրացվում են լիազորված պետական մարմնի կողմից հաստատված ձևատեսքերում՝ մոնիթորինգային արձանագրություններում և դաշտային ձևերում, որտեղ գրանցվում են մոնիթորինգի ենթարկվող յուրաքանչյուր օբյեկտի մասին ստացված դաշտային տվյալները:

16. Մոնիթորինգի արդյունքում ստացված ելակետային տվյալները ոչ ուշ, քան 10 օրվա ընթացքում ներկայացվում են լիազորված պետական մարմին, որն իրականացնում է սույն

կարգի 9-րդ կետի 2-րդ և 3-րդ ենթակետերում նշված մոնիթորինգի տվյալների համակարգումը և տվյալների բազայի վարումը:

17. Լիազորված պետական մարմինն ապահովում է մոնիթորինգի տվյալների մուտքագրումը, դասակարգումը, վերլուծությունը, պարբերական թարմացումը և հասարակայնության համար տեղեկատվության մատչելիությունը: Այդ նպատակով ստեղծվում է միասնական համապարփակ տեղեկատվական համակարգ, որն ընդգրկում է ելակետային տվյալների փոխհամադրելի բազաները:

18. Մուտքագրված տվյալները վերլուծվում և գնահատվում են մուտքագրման օրվանից մինչև 20 օրվա ընթացքում, որից հետո տեղադրվում են համապատասխան վեբ-կայքում:

19. Անտառների կենդանական աշխարհի վերաբերյալ ստացված տվյալները ոչ ուշ, քան 10 օրվա ընթացքում ներկայացվում են անտառների պահպանության, պաշտպանության, վերարտադրության և օգտագործման բնագավառում լիազորված պետական մարմին՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2007 թվականի հունվարի 25-ի «Անտառների պետական մոնիթորինգի իրականացման կարգը սահմանելու մասին» N 198-Ն որոշմամբ սահմանված կարգով:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ
ՂԵԿԱՎԱՐ

Դ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ